

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 26. februar 2015
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Malene Dalgaard
Sagsnr.: 2015-0038-0040
Dok.: 1489300

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1 vedrørende forslag til folketingsbeslutning om bedre behandling af voldtægts ofre. (B 35), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 9. februar 2015.

Mette Frederiksen

/

Christian Hesthaven

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til folketingsbeslutning om bedre behandling af voldtægtsofre (B 35):

”Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 9. februar 2015, fra Udviklingshæmmedes Landsforbund, jf. B 35 - bilag 1.”

Svar:

1. Det fremgår bl.a. af henvendelsen fra Udviklingshæmmedes Landsforbund, at forbundet finder det vigtigt, at udviklingshæmmede tænkes ind i beslutningsforslaget.

Forbundet anfører i den forbindelse, at udviklingshæmmede voldtægtsofre bør have mulighed for at blive videoafhørt med en støtteperson til stede, at de bør have tilbydes støtte i form af samtalegrupper med andre udviklingshæmmede, og at der bør gives en ordentlig begrundelse, hvis der ikke rejses tiltale i en voldtægtssag. Endelig støtter forbundet, at uagtsom voldtægt kriminaliseres.

2. Retsplejeloven indeholder regler om brugen af videoafhøring af børn som bevis for retten i en straffesag. Det følger bl.a. af retsplejelovens § 872, at politiets afhøring af et barn, når afhøringen er optaget på video (videoafhøring), kan benyttes som bevis under hovedforhandlingen. Retsplejelovens § 745 e indeholder nærmere regler om politiets gennemførelse af en videoafhøring. Retsplejelovens regler om afhøring af børn anvendes i praksis analogt på unge og voksne udviklingshæmmede. Der er således allerede i dag mulighed for at anvende videoafhøring af et formodet voldtægtsoffer, der er udviklingshæmmede.

Rigspolitiet har i øvrigt over for Justitsministeriet oplyst, at Rigspolitiet i 2014 iværksatte et større analyseprojekt kaldet ”Projekt Afhøring” med det formål at udarbejde konkrete anbefalinger til, hvordan politiet kan anvende afhøring som et mere effektivt efterforskningsværktøj. Analyseprojektet omfatter også brugen af video- og lydoptagelser under politiets afhøringer af den formodede forurettede. Analyseprojektet forventes afsluttet med en endelig rapport i 2015.

3. Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold har om den sociale indsats over for udviklingshæmmede, der har været udsat for seksuelle overgreb, oplyst følgende:

”Det kan [...] oplyses, at der som led i satspuljeaftalen i 2010 blev afsat 4,5 millioner kroner til udvikling af en metode til behandling af mennesker med udviklingshæmning, der har været udsat for seksuelle overgreb. Det overordnede formål med udviklingsprojektet var at bidrage til, at disse mennesker får adgang til en relevant og virkningsfuld social- og sundhedsfaglig behandling. Hovedsigtet har været, at deres følger-virkninger af seksuelle overgreb mindskes, og at reducere risikoen for nye overgreb gennem udvikling af mestringsstrategier.

Socialstyrelsen har gennemført en kortlægning af internationale og danske erfaringer, der har dannet grundlag for at udarbejde en psykoterapeutisk guide til behandling af borgere med udviklingshæmning. Både i kortlægningen og afprøvningen har der været nedsat en ekspertgruppe bestående af fagfolk på området. Guiden har i perioden ultimo 2012 til medio 2014 været afprøvet hos Center for Seksuelle Overgreb (København) og Center for Voldtægtsofre (Aarhus). Der er i alt gennemført 25 behandlingsforløb.”

4. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har om behandlingstilbud ved landets regionale voldtægtscentre oplyst følgende:

”[M]odtagelsen af kvinder og mænd, der har været udsat for voldtægt eller andre seksuelle overgreb, [varetages] på i alt ni centre for voldtægtsofre fordelt på udvalgte sygehuse i hver region. Centrene er placeret på Rigshospitalet, Hillerød Hospital, Nykøbing F. Sygehus, Holbæk Sygehus, Odense Universitetshospital, Kolding Sygehus, Aarhus Universitetshospital, Regionshospitalet Herning og Aalborg Sygehus. Efterfølgende er endnu et center etableret på Bornholms hospital.

Tilbuddene på centrene omfatter bl.a. akut lægeundersøgelse og -behandling, psykologisk støtte samt inddragelse og rådgivning af pårørende. En henvendelse kræver ikke henvisning fra egen læge, og centrene stiller ikke krav om politianmeldelse af overgrebet.

I aftalen om satspuljen på sundhedsområdet for 2013 – 2016 blev der årligt afsat 4,4 mio. kr. til forbedring og ensartning af tilbuddene på landets voldtægtscentre. Forbedringen af tilbuddene følger anbefalingerne i Sundhedsstyrelsens rapport ”Behandlingstilbud ved centre for modtagelse af voldtægtsofre” fra marts 2012 udarbejdet som følge af en folketingsbeslutning af 1. juni 2011 om at forbedre og ensarte tilbuddene på landets voldtægtscentre. Anbefalingerne vedrører bl.a. den lægefaglige behandling, efteruddannelse af personale, tilbud om psykologbehandling, herunder gruppebehandling, samt inddragelse af pårørende i indsatsen. Det er Ministeriet for

Sundhed og Forebyggelses vurdering, at bevillingen udgør et væsentligt løft af den behandlende indsats for voldtægtsofre.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har i januar og oktober 2014 modtaget statusnotater fra hhv. Danske Regioner og Region Sjælland om implementeringen af anbefalingerne, som generelt vurderes tilfredsstillende.

Det fremgår bl.a. af de nævnte anbefalinger i rapporten, at:

Det anbefales, at voldtægtsofre, som vurderes egnede hertil, tilbydes psykologisk gruppebehandling. Såfremt det enkelte center ikke har et tilstrækkeligt antal egnede voldtægtsofre til etablering af tilbuddet, bør voldtægtsofrene orienteres om muligheden for gruppebehandling på et andet center og tilbydes henvisning hertil. Tilbuddet kan ikke erstatte tilbuddet om individuel behandling, men må betragtes som et supplement til den individuelle behandling for voldtægtsofre, som vurderes egnede til gruppebehandling.

Det uddybes i rapporten, at behandlingsformen (psykologisk gruppebehandling) tillige kræver et tilstrækkeligt antal patienter og et jævnt flow af egnede patienter for, at det vil være muligt at oprette grupper på regelmæssig basis. Det kan derfor muligvis være vanskeligt at få et tilbud om gruppebehandling til at fungere i praksis på de mindre centre, og der bør derfor etableres samarbejde på tværs af centrene.

Dette vil naturligvis så meget desto mere gøre sig gældende i forhold til samtalegrupper for patienter med ensartede fysiske og psykiske handicap.

Idet regionerne har driftsansvaret for de enkelte centre, kan tilrettelæggelsen og organiseringen af tilbuddene følgelig variere i et vist omfang fra center til center. Det er således (på trods af anbefalingen oven for) ikke tilfældet i dag, at der på samtlige centre tilbydes gruppesamtaler som en del af det samlede tilbud til voldtægtsofrene. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har dog en klar forventning om, at regionerne indretter de enkelte centre – herunder eventuelle samtalegrupper og sammensætningen heraf – på en sådan måde, at det afspejler det konkrete behandlingsbehov på centeret, og at der leveres en sundhedsfaglig indsats af høj kvalitet for ofrene. Det er endvidere ministeriets forventning, at der i overensstemmelse med anbefalingen henvises til gruppebehandling i nødvendigt omfang, og at man i den sammenhæng er opmærksom på særlige forhold, der gør sig gældende for den enkelte patient.”

5. Rigsadvokaten har om anklagemyndighedens begrundelse i sager, hvor der ikke rejses tiltale mod en sigtet person, oplyst følgende:

”Det følger af retsplejelovens § 724, stk. 1, at forurettede altid skal underrettes om en afgørelse om påtaleopgivelse (dvs. en afgørelse om ikke at rejse tiltale mod en sigtet). I praksis sker dette som det klare udgangspunkt ved, at der sendes en skriftlig afgørelse til den forurettede. I de tilfælde, hvor der foreligger oplysninger om, at forurettede er under værgemål, jf. værgemålslovens § 5, vil en afgørelse om påtaleopgivelse normalt blive sendt til værgeren, som varetager den forurettedes interesser.

Anklagemyndighedens afgørelse skal indeholde en nærmere begrundelse for påtaleopgivelsen. Det følger af forvaltningslovens § 24, som også angiver de nærmere krav til begrundelsen. Det fremgår bl.a., at hvis en afgørelse beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen. Herudover skal begrundelsen indeholde en kort redegørelse for de oplysninger om sagens faktiske omstændigheder, der er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Det er mit generelle indtryk, at anklagemyndigheden er meget opmærksom på og omhyggelig med at udfærdige fyldestgørende begrundelser, der kan give forurettede en forståelse for, hvorfor anklagemyndigheden efter en helt konkret vurdering af den pågældende sag mener, at det ikke er muligt at føre det tilstrækkelige bevis til en domfældelse for voldtægt. Det gælder selvfølgelig også i sager, hvor forurettede er udviklingshæmmet.

Det følger endvidere af Rigsadvokatens meddelelse nr. 8/2007 om vejledning af forurettede mv., at anklagemyndigheden i tilfælde, hvor der ikke rejses tiltale i en sag, der må antages at have medført en ganske særlig belastning for forurettede, skal overveje, hvordan der mest hensigtsmæssigt gives forurettede underretning herom. Der bør som udgangspunkt tilbydes den pågældende en samtale om sagen, hvor der kan gives en mere fyldestgørende redegørelse for politiets og anklagemyndighedens overvejelser i sagen. Denne fremgangsmåde kan bl.a. være relevant i sager om voldtægt eller andre grove seksualforbrydelser.

Der vil i øvrigt i sager om voldtægt som udgangspunkt være beskikket en bistandsadvokat for den forurettede, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 2. I voldtægtssager skal der således beskikkes en bistandsadvokat, medmindre den forurettede udtrykkeligt frabeder sig det. Bistandsadvokaten kan vejlede og bistå den forurettede under sagen, og det gælder også i relation til en eventuel afgørelse fra anklagemyndigheden om påtaleopgivelse. Bistandsadvokaten eller en anden, som den foru-

rettede ønsker bistand af, vil som udgangspunkt også kunne deltage i en uddybende samtale som nævnt ovenfor.”

6. Spørgsmålet om kriminalisering af uagtsom voldtægt er grundigt behandlet i Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, side 213-230. Det fremgår af betænkningen, at Straffelovrådet efter en samlet vurdering af argumenterne for og imod ikke kan anbefale, at uagtsom voldtægt kriminaliseres.

Det er i den forbindelse i pkt. 3.2.4. i de almindelige bemærkninger til forslag til lov om ændring af straffeloven mv. (Seksualforbrydelser) (L 141, folketingsåret 2012-13) anført, at Justitsministeriet af de grunde, Straffelovrådet havde anført, var enig i, at der ikke var grundlag for at kriminalisere uagtsom voldtægt.